

Aleg 1041

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o operacjach agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie sprawozdań c. k. miejscowego komisarza agrarnego i kierownika technicznego oddziału z czynności za rok 1911, przedłożonych Wydziałowi krajowemu po myśli § 12. rozporządzenia komasacyjnego, odezwą c. k. krajowej komisji agrarnej z dnia 20. marca 1912, l. 46/A. O., którego odpis załączamy /. Wydział krajowy przedstawia Wys. Sejmowi postęp czynności agrarnych, tudzież wnioski co do powiększenia personalu technicznego i funduszu podręcznego.

I. Postęp w pracach przy wdrożonych operacjach agrarnych.

Po koniec roku 1911 wpłynęło ogółem 15 prowokacji na przeprowadzenie komasacji i 88 prowokacji na podział wspólnych gruntów i regulację wspólnych praw użytkowania. Ogółem 103 prowokacji na przeprowadzenie operacji agrarnych.

Tak znaczną liczbę prowokacji dotyczących podziału i regulacji praw użytkowania wspólnego gruntów, przypisać należy w znacznej mierze akcji wdrożonej przez Wydział krajowy i przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, mającej na celu podniesienie chowu bydła przez meliorację, tudzież uregulowanie praw użytkowania i zarządu pastwisk gminnych przy pomocy subwencji z funduszu utworzonego ustawą z dnia 30. grudnia 1909 Dz. p. p. Nr. 222, na popieranie chowu i zbytu bydła.

Według zeszłorocznego sprawozdania w przedmiocie operacji agrarnych do końca 1910 roku wpłynęło było ogółem 74 prowokacji, a to 15 na przeprowadzenie komasacji, 29 na przeprowadzenie bądź ogólnego, bądź szczegółowego podziału i 30 na uregulowanie wspólnych praw użytkowania i zarządu, okazuje się, że w ciągu 1911 r. wpłynęło 29 nowych prowokacji na przeprowadzenie operacji agrarnych.

Z operacji zgłoszonych do końca 1911 r. formalnie nie doprowadzono żadnej do zupełnego wykończenia, faktycznie jednak przeprowadzono ośm, a to sześć komasacji (Sknitówek, Chiszewice, Sknitów, Maszkowice, Podbereźce, Lubliniec nowy), jeden podział szczegółowy (Swiniarsko) i jeden podział generalny (Łopatyn).

W pełnym toku znajduje się jedna komasacja w Wyszatycach (w ostatnim czasie już oddano uczestnikom nowe grunta) i sześć dzieleń, względnie regulacji (Chelmiec polski, Bieńkówka, Piaski, Biegonice, Obidza i Wygłanowice).

Ogółem tedy po koniec 1911 roku wdrożono 22 operacji agrarnych, a to 9 komasacji i 13 podziałów względnie regulacji, prowokacji zaś było 6 dla komasacji, 22 dla podziału i 13 dla regulacji.

Porównując ilość prowokacji z ilością wdrożonych operacji, okazuje się, że postęp pracy na tem polu gospodarstwa krajowego nie jest zadowalniający.

Potwierdza to i ta okoliczność, że dotychczas żadna z wdrożonych, a nawet już faktycznie przeprowadzonych operacji agrarnych, nie została pod względem formalnym do końca doprowadzoną, a tem samem i rachunek kosztów żadnej operacji nie mógł być dotychczas zestawiony ani zamknięty.

Powodów tego upatrywać należy przede wszystkim w notorycznie znanej niezgodności między faktycznym stanem posiadania a katastrem i hipoteką, następnie w rozdrobieniu gruntów, a wreszcie w braku należycie ustalonych punktów tryangulacyjnych II. i III. rzędu i t. p., które to stosunki powodują nieraz wielką stratę czasu na przedwstępne czynności, zanim właściwa operacja agrarna może być rozpoczęta.

Dalszej przyczyny zbyt powolnego postępu szukać należy także w tem, że personal w pierwszych latach czynności, nie mając ani należytej rutyny, ani doświadczenia zbyt wiele czasu stracił, przydzielony zaś przez c. k. Ministerstwo rolnictwa dla informowania tegoż personalu inspektor Jellinek, wyszkolony na innych, zupełnie uregulowanych stosunkach w innych krajach Monarchii, nie był w możności pokierować z początku w ten sposób całą akcją, jak tego wymagały miejscowe warunki.

Wreszcie przyczyną zbyt słabego postępu, był za szczupły personal techniczny przydzielony do operacji agrarnych, a jeden miejscowy komisarz, któremu nadto c. k. Namiestnictwo poruczyło przez pewien czas inne czynności, nie mając żadnego związku z komasacją, nie mógł podołać zadaniu.

Z tego też powodu ustanowienie drugiej miejscowej komisji agrarnej stało się konieczną potrzebą.

Z zadowoleniem przychodzi przeto zakomunikować Wysokiemu Sejmowi, że kilkoletnie starania Wydziału krajowego w powyższej sprawie zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem. Reskryptem bowiem z dnia 29. stycznia 1912 l. 2.509/A. O. intymowanym Wydziałowi krajowemu odezwą J.E. Pana c. k. Namiestnika, jako przewodniczącego c. k. krajowej komisji agrarnej, z dnia 9. lutego 1912 l. 30/A. O., c. k. Ministerjalna komisja agrarna zgodziła się nie tylko na utworzenie drugiej miejscowej komisji agrarnej, ale także na rozpoczęcie jej czynności już w ciągu bieżącego roku.

Według odezwy c. k. krajowej komisji agrarnej z dnia 3. września 1912 l. 164/A. O., J.E. c. k. Namiestnik, jako przewodniczący zamianował za zgodą Wydziału krajowego, sekretarza c. k. Namiestnictwa p. Władysława Mięgowicza komisarzem miejscowym dla spraw agrarnych z siedzibą w Krakowie, z tem, że wymieniony komisarz rozpocznie swą czynność urzędową z dniem 1. października 1912.

Nadmieniam się przytem, że wymieniony sekretarz c. k. Namiestnictwa został już z dniem 1. marca 1912 przydzielony do c. k. miejscowej komisji agrarnej we Lwowie, celem zaznajomienia się ze sprawami agrarnymi, dla przestudyowania zaś tych spraw w innych krajach koronnych i zagranicą, został na koszt Państwa wysłany na kilkomiesięczną podróż naukową.

Wobec utworzenia drugiej c. k. miejscowej komisji agrarnej, należy się spodziewać, że dalsze czynności agrarne w przyszłości pójdą w szybszym tempie.

II. Personal techniczny.

W ciągu roku 1912 nastąpiły w składzie przydzielonego do operacji agrarnych oddziału technicznego następujące zmiany, na podstawie uchwały budżetowej odnośnie do rubr. X. poz. 93 wydatków funduszu krajowego na rok 1911:

Inżynier komasacyjny Józef Gumowski, zamianowany został inspektorem agrarnym w VIII. randze, a z dniem 1. marca 1912 r., za zgodą J.E. c. k. Namiestnika, jako przewodniczącego kraj. komisji, został przydzielony do oddziału technicznego c. k. miejscowej komisji agrarnej we Lwowie;

adjunkci komasacyjni Mieczysław Franta i Adam Szczeklik, posunięci zostali do rangi IX. z tytułem adjunktów agrarnych;

asystenci Józef Nowak, Oskar Scherer i Karol Paschek, posunięci zostali do rangi X. jako asystenci agrarni;

pomocnicy techniczni Franciszek Augustynek, Franciszek Alszer i Władysław Danek, mianowani zostali praktykantami technicznymi w XI. randze; dyetaryusz Stefan Arway, mianowany został pomocnikiem technicznym. Nowo przyjęci zostali jako dyetaryusze: Władysław Gutkowski, ukończony słuchacz kursu geometrów i Karol Gutkowski, słuchacz praw.

Natomiast ustąpili ze służby w ciągu r. 1911: asystenci Władysław Zienkiewicz i Edward Szayer, tudzież dyetaryusz August Deisenberg.

Personal techniczny dla operacji agrarnych składał się w roku 1911 z następujących sił: 2 inspektorów agrarnych w VIII. randze, 2 adjunktów agrarnych w IX. randze, 4 asystentów agrarnych w X. randze, 6 praktykantów technicznych w XI. randze, 3 pomocników technicznych, 5 dyetaryuszy, ogółem tedy z 22 sił technicznych, ponadto zaś zajętych było stale w godzinach popołudniowych dwóch pomocników kancelaryjnych.

Z uwagi, że projekty wspólnych urzędzeń na obszarach komasacyjnych obejmują także roboty techniczne melioracyjne, a prócz tego, wobec licznych zgłoszeń o regulacye praw użytkowania i o melioracye pastwisk gminnych, będzie potrzeba opracowania specjalnych projektów melioracji pastwisk, Wydział krajowy przydzielił na wniosek c. k. krajowej komisji agrarnej dwóch asystentów agrarnych do kraj. Biura melioracyjnego, celem należytego wyszkolenia ich w projektowaniu i wykonaniu melioracji rolnych.

Jeden z tych asystentów Oskar Scherer odbywał praktykę melioracyjną na koszt funduszu krajowego w czasie od 1. stycznia do 1. lipca 1911, drugi zaś Karol Paschek od 1. lipca 1911 do końca stycznia 1912 roku.

Jak wyżej wspomniano, jedną z przyczyn powolnego postępu robót w operacjach agrarnych, jest zbyt szczupła ilość urzędników technicznych w stosunku do ilości prowokacji z jednej strony, z drugiej zaś w stosunku do trudności, jakie w naszym kraju operacye te mają do pokonania (niezgodność katastru, ksiąg gruntowych i faktycznego stanu posiadania).

Wobec faktu, że ilość prowokacji jak powyżej wykazano wzrasta ustawicznie i że ustanowienie drugiej miejscowej komisji agrarnej w Krakowie prawdopodobnie wywoła więcej prowokacji w zachodniej części kraju, Wydział krajowy przedstawia Wys. Sejmowi wniosek na dalsze powiększenie etatu personalu technicznego o 3 posady, a to 1 adjunkta w IX. randze, 1 asystenta w X. randze i 1 dyetaryusza.

Ponadto Wydział krajowy proponuje zgodnie z wnioskiem c. k. kraj. komisji agrarnej, zwinięcie czterech posad pomocników technicznych, a utworzenie natomiast czterech dalszych posad praktykantów technicznych w XI. randze.

Wniosek ten Wydział krajowy tem uzasadnia, że gdy dokładność technicznych robót agrarnych wymaga nadzwyczajnej sumiennosci, roboty takie powinny być wykonywane przez zaprzysiężonych i odpowiedzialnych urzędników, a nie przez funkcyonaryuszy niestałych, jakimi są pomocnicy techniczni.

Wydział krajowy proponuje tedy następujący etat personalu technicznego dla operacji agrarnych: 2 inspektorów agrarnych w VIII. randze, 3 adjunktów agrarnych w IX. randze, 6 asystentów agrarnych w X. randze, 12 praktykantów agrarnych w XI. randze, 8 dyetaryuszy — razem 31 osób.

Na kosztu personalu technicznego, stosownie do powyższego etatu wstawioną została do preliminarza budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1913 kwota 84.412 K

Gdy na te koszty przewidziano w budżecie krajowym na rok 1912 kwotę 71.969 „
okazuje się zwiększenie wydatku o 12.443 K
które jest uzasadnione istotną potrzebą.

III. Fundusz podręczny komisarza miejscowego.

• Na podstawie wniosków c. k. krajowej komisji agrarnej, przedstawionych odezwą z dnia 28. lipca 1912 l. 178/A. O. (LW. 116076/12.), Wydział krajowy preliminarzuje na r. 1913:

α) w dziale wydatków funduszu krajowego bez prawa regresu do bezpośrednich uczestników komasacji,

a) w rubryce wydatków zwyczajnych	2.700 K
β) w rubryce wydatków nadzwyczajnych	9.000 „
Razem	11.700 K
b) w dziale zaliczek zwrotnych	25.460 „
c) tytułem nadzwyczajnej dotacji zwrotnej	21.000 „
Razem	58.160 K

Gdy w budżecie na rok 1912 Wys. Sejm uchwalił na fundusz podręczny c. k. miejscowego komisarza agrarnego kwotę 35.588 kor. okazuje się wydatek na ten sam cel w r. 1913 wyższym o 22.572 koron, który Wydział krajowy uznał za uzasadniony, przede wszystkim wskutek ustanowienia drugiej komisji miejscowej z siedzibą w Krakowie, która musi być wyposażoną w instrumenty miernicze, sprzęty kancelaryjne i biurowe i dla której należy nająć i opłacać lokal urzędowy.

Na koszt komisyjny personalu technicznego Wydział krajowy prelininuje kwotę 28.000 kor.; wyższą o 3.000 kor. w porównaniu z prelininowaną na ten cel na r. 1912.

Na uzasadnienie zwiększenia wydatków z tego tytułu Wydział krajowy przytacza, że wobec zwiększenia ilości personalu technicznego, okazuje się to koniecznym, zwłaszcza że jak zamknięcia rachunkowe za lata ubiegłe wykazują, rzeczywiste wydatki na koszt komisyjny tegoż personalu, były zawsze wyższe od prelininowanych.

Ogółem tedy Wydział krajowy na koszt operacji agrarnych w r. 1913 proponuje:

a) personal techniczny łącznie z ryczałtem kancelaryjnym i dotacją na zapomogi	84.412 K
b) fundusz podręczny	58.160 „
c) koszt komisyjny	28.000 „
Razem	170.572 K

w porównaniu z prelininarem na r. 1912 w kwocie 132.557 koron, więcej o 38.015 kor.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 17. września 1912 L. 130.810 przyjmuje się do wiadomości.

2) Sejm powiększa etat personalu technicznego dla operacji agrarnych o 1 posadę adjunkta w IX randze, o 1 posadę asystenta w X randze, o 4 posady praktykantów w XI randze i o 1 posadę dyktaryusza, natomiast zwiija 4 posady pomocników technicznych.

3) Na koszt operacji agrarnych wstawia się do Rubr. X. budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1913

a) na personal techniczny	84.412 K
b) na fundusz podręczny	58.160 „
c) na koszt komisyjny	28.000 „
Razem	170.572 K

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Adam Gołuchowski w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilał w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Odpis.

L. 175/MKA.

Lwów, dnia 15. lutego 1912.

Sprawozdanie roczne o postępie czynności za rok 1911.

C. k. krajowa Komisjo agrarna!

Stosownie do postanowień § 12. rozporządzenia z 18. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 21 przedkładam następujące

Sprawozdanie roczne

o postępie czynności agrarnych w roku 1911.

W ciągu roku ubiegłego prowadzono czynności urzędowe w dalszym ciągu około komasacyi gruntów rolnych w Chiszewicach, Skniłowie, Wyszatycach, Podbereżcach, około dzielenia w Maszkowicach (w połączeniu z częściową komasacją) w Chełmcu polskim, Bieńkówce, Biegonicach, Wygłanowicach, Łopatynie, Szczereżu i Obidzy.

W szczególności:

1. Komasacya Chiszewice, powiat Rudki.

Powierzchnia 1237 ha, liczba uczestników 911.

Po merytorycznem rozstrzygnięciu rekursów przez c. k. ministeryalną Komisję agrarną przystąpiono do wygotowania wykazu głosowania stosownie do postanowień § 98. k. u. k. i § 122. r. k. W dniu 10. lipca 1911 przeprowadzono głosowanie nad planem z wynikiem pozytywnym. O terminie głosowania zostali wszyscy bezpośredni uczestnicy indywidualnie zawiadomieni. Przeciw postępowaniu przy głosowaniu i obliczeniu głosów nie wniesiono żadnych zażeń. Równocześnie przestąpiono do przeprowadzenia w elaboracie zmian w posiadaniu, jakie zaszły w ostatnich dwóch latach na podstawie uchwał sądowych i wygotowanie elaboratów dla sądu i katastru, tudzież do obliczenia reparacyi kosztów.

2. Komasacya Lubieniec nowy, powiat Cieszanów.

Powierzchnia 3588 ha, liczba uczestników 1089.

Po załatwieniu rekursów przeciw planowi komasacyjnemu przez ministeryalną Komisję agrarną wygotowano wykaz głosowania. Głosowanie nad planem zostanie w roku bieżącym przeprowadzone, poczem dalsze prace techniczne będą mogły być podjęte.

3. Komasacya Skniłów, powiat Lwów. Powierzchnia 982 ha, liczba uczestników 263.

Wskutek decyzji c. k. ministeryalnej Komisji agrarnej z powodu rekursów wniesionych przeciw planowi komasacyjnemu przeprowadzono w roku ubiegłym w operatach zmiany w myśl powyższego orzeczenia, zaznaczono je na mapach i wytyczono na gruncie. Równocześnie uzupełniono i sprostowano rejestr wynagrodzeń na podstawie uchwał sądowych wskutek zmian zaszych w stanie posiadania. Następnie wykonano projekt wspólnych urządzeń, a w szczególności wykonano dojazd do stacji kolejowej Skniłów i przełożono główną drogę, prowadzącą do Sygniówki. W myśl życzenia szeregu uczestników osadzono w miejscach falistych na poszczególnych miedzach kamienie pośrednie. Po wykończeniu prac polowych przystąpiono do opracowania elaboratów dla sądu i katastru, do sporządzenia kopii map oryginalnych, tudzież obliczenia i repartyeyi kosztów.

4. Komasacya w połączeniu z dzieleniem i regulacją Wyszatyce, powiat Przemysł.

Obszar 1696 ha, liczba uczestników 1125.

Po ostatecznym sprawdzeniu faktycznego stanu posiadania i sprostowaniu mylnych dat katastru, które to prace z powodu niebywałych niezgodności księgi gruntowej z faktycznym stanem posiadania bardzo wiele trudu i czasu kosztowały, założono rejestr stanu posiadania część II. i rejestr praw udziałowych. Po wygotowaniu indywidualnych wyciągów z powyższych rejestrów dla każdego z uczestników wyłożono plan bonitacyjny do publicznego wglądu.

Okazało się przytem, że w ciągu ostatnich miesięcy znowu zaszło wiele zmian w stanie posiadania, które należało na polu zamierzyć i w rejestrach sprostować. Ponieważ zmiany te w dalszym ciągu licznie się powtarzają, zajęty jest jeden dytaryusz od chwili wyłożenia planu bonitacyjnego stale utrzymaniem zgodności rejestrów stanu posiadania.

W myśl życzenia uczestników uzupełniono i rozszerzono pierwotny projekt wspólnych urządzeń, który też został w polu wytyczony i na mapy naniiesiony. Ponieważ przy sposobności komasacyi przeprowadzoną ma być regulacya praw użytkowania i zarządu pastwiska gminnego w połączeniu z melioracyą, przeto uzupełniono pierwotne zdjęcia tachymetryczne i wypracowano plan warstwowy, by z wiosną r. 1912 przystąpić do projektu melioracyjnego i zagospodarowania pastwiska.

Równocześnie z wymienionemi czynnościami zakładano mapy oryginalne i przeprowadzono obliczenia potrzebne do założenia rejestru III. części (wartości niw) i przygotowano protokoły do odbioru życzeń. Z toku postępu prac w tym obszarze przypuszczać można, iż w jesieni r. 1912 po przeprowadzonym podziale będzie można nowe ekwiwalenta oddać prowizorycznie w posiadanie uczestników.

5. Komasacya Pobereże, powiat Lwów.

Obszar 1083 ha, liczba uczestników 375.

W uzupełnieniu wykonanego w roku 1910 projektu podziału ról opracowano w r. 1911 projekt podziału łąk, który na miejscu został wytyczony i uczestnikom okazany.

Następnie ograniczono wszystkie ekwiwalenta tak w rolach jak i w łąkach kamieniami po zdjęciu miar kontrolnych. Równocześnie wygotowano rejestr częściowych wynagrodzeń (ekwiwalentów) i zestawienie wyrównań pieniężnych. Wykonano wykonanie projektu wspólnych urządzeń, a w szczególności okopano pastwisko gminne rowem osuszającym i wykopano rów osuszający wzdłuż granicy roli i łąk w niwie „Łanki i Bereza“ o łącznej długości 3347 m. b. Następnie przeprowadzono dochodzenie w sprawie zniesienia istniejących spółek, co w mapach i na gruncie uwidoczniono, a w końcu przeprowadzono nową numeracyę parcel.

Tak sporządzony operat został w dniu 7. września 1911 stosownie do postanowień § 94. kr. u. k. w gminie do publicznego przejrzania przez wszystkich uczestników wyłożony i interesowanym objaśniony.

W terminie wyłożenia planu komasacyjnego wniesiono ogółem 45 zarzutów — skierowanych przeważnie przeciw oszacowaniu gruntów. Celem zbadania powyższych zarzutów dokonano rebonitacyi na zakwestyonowanych ekwiwalentach przy współdziałaniu klasyfikatorów, honitera i superarbitra.

Po dokonanej rebonitacyi opracowany został operat obejmujący wyjaśnienie techniczne co do poszczególnych zarzutów, który będzie służyć za podstawę do instruowania zarzutów przez komisarza agrarnego.

6. Dzielenie i częściowa komasacya Maszkowice, powiat Nowy Sącz.

Obszar 374 ha, ilość uczestników 91.

Po ukończeniu miejscowych pomiarów i czynności przepisanych §§ 116. i 117. rk. i §§ 108. i 110. r. dz. r. wygotowany został plan komasacyjny i podziału wspólnych gruntów w obszarze czynności, które stosownie do postanowień §§ 94. k. u. k. i § 93. kr. u. dz. r. po sprawdzeniu robót przez organ rewizyjny do publicznego przejrzania przez wszystkich interesowanych w roku bieżącym wyłożone zostaną.

Po zestawieniu listy praw udziałowych i rejestru wynagrodzeń objęli uczestnicy wydzielone im ekwiwalenta w pastwiskach, które na gruncie wytyczone zostały, prowizorycznie w posiadanie. Poszczególne ekwiwalenty odgraniczono kamieniami i poprzecinano wszystkie linie graniczne w krzakach i wiklinach. Z uwagi, że wiele ekwiwalentów, przylegających do dawnych gruntów uczestników zostały z biegiem czasu częściowo zaużywane, przeto w myśl życzenia ogółu uczestników obliczono powierzchnie zaużywane i doliczono je do ekwiwalentów. Z projektu wspólnych urządzeń wykonano rozpoczęty w roku poprzednim główny rów osuszający, a nadto wykonano drenowanie 6 morgów w niwie „Dołki“ i założono drewny w niwie „Zakowskie“.

7. Dzielenie szczegółowe Chełmiec polski, powiat Nowy Sącz.

Obszar 135 ha, ilość uczestników 30.

Po założeniu mapy oryginalnej i zestawieniu rejestru praw udziałowych, wykonany został projekt podziału i bezpośrednio po jego wytyczeniu ekwiwalenta uczestnikom w prowizoryczne posiadanie oddane.

Następnie zostały wszystkie ekwiwalenta ograniczone kamieniami, a po przeprowadzeniu pomiarów kontrolnych przystąpiono do szczegółowego zestawienia rejestru wynagrodzeń.

Wkońcu nadmieniam, że c. k. Namiestnictwo za inicjatywą komisarza agrarnego, zgodziło się na odstąpienie gruntów przylegających do obszaru czynności, stanowiących odsypiska na Dunajcu o łącznym obszarze 3 ha 14 ar. 55 m², a pozostających w fizycznym posiadaniu funduszu regulacyjnego za zwrotem wartości na rzecz uczestników podziału, co bardzo korzystnie wpłynęło na ukształtowanie ekwiwalentów.

8. Dzielenie szczegółowe Bieńkówka, powiat Myślenice.

Obszar 72 ha, liczba uczestników 23.

Po wytyczeniu sporządzonego w roku poprzednim projektu podziału uzupełniono go na miejscu po porozumieniu się z uczestnikami.

Ostateczne wykończenie projektu podziału zostało jednak wskutek choroby kierownika robót Mieczysława Franty przerwane i zostanie dopiero w ciągu wiosny roku bieżącego wykończone.

9. Dzielenie szczegółowe Biegonice, powiat Nowy Sącz.

Obszar 162 ha, liczba uczestników 32.

Przy sposobności zestawienia dat do rejestru praw udziałowych przeprowadzono odbiór życzeń i na podstawie tego opracowano cały projekt podziału

tu. Po odgraniczeniu wszystkich ekwiwalentów kamieniami i przeprowadzeniu pomiarów kontrolnych przecięto linien granicze pomiędzy poszczególnymi ekwiwalentami w lasach i wiklinach, poczem przystąpiono do szczegółowego zestawienia rejestru wynagrodzeń. W roku bieżącym zostanie czynność definitywnie zakończoną.

10. Dzielenie szczegółowe Wyglanowice, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 36 ha, liczba uczestników 12.

Po wdrożeniu postępowania działowego w tej gminie przez c. k. krajową Komisję agrarną rozpoczął Oddział techniczny prace na miejscu od dochodzeń i zestawienia listy uczestników oraz ich praw udziałowych. Ze względu na małą ilość uczestników i jasno określonych ich praw odstąpiono za przyzwoleniem c. k. krajowej Komisji agrarnej od wyłożenia listy uczestników w myśl § 66. ust. 3. u. dz. r. i przystąpiono do wyznaczenia obszaru czynności. Jako podstawę do projektu podziału przyjęto mapę katastralną, której zgodność skontrolowano i znalezione usterki na niej uwidoczniono, przyczem posługiwano się szeregiem w sobie zamkniętych ciągów poligonalnych.

Ustalenie wartości gruntu ulegającego podziałowi nastąpiło w myśl § 71. kr. u. dz. r. na podstawie jednomyślnego porozumienia. Granice poszczególnych oddziałów wartości oznaczono palikami, wymiar tych oddziałów przedstawiono w szkicach, a następnie wciągnięto do sprostowanego egzemplarza mapy katastralnej.

Po zestawieniu rejestru praw udziałowych i przeprowadzonym odbiorze życzeń, wykonano projekt podziału i wytyczono go na miejscu. Uczestnicy objęli natychmiast wydzielone im ekwiwalenta jednozgodnie w prowizoryczne posiadanie.

Po osadzeniu kamieni przeprowadzono pomiary kontrolne.

11. Dzielenie generalne Łopatyn, powiat Brody.

Obszar 123 ha 47 a 54 m², uczestniczą 3 gminy.

Przedmiot czynności agrarnej stanowi ekwiwalent lasowy, wydzielony na podstawie orzeczenia serwitutowego, jako wykupno prawa poboru z lasów dworskich na rzecz gminy Łopatyn i przysiółków Trytki i Bebechy, położony w gminie katastralnej Łopatyn o obszarze 123 ha 47 ar 54 m². Ponieważ wymienione 3 miejscowości stanowią odrębne całości, przeto uciążliwem było racjonalne zagospodarowanie tej współwłasności. Na wniesioną prowokację wspomnianych miejscowości wdrożyła c. k. krajowa Komisja agrarna postępowanie do ogólnego podziału tej współwłasności między poszczególne gminy.

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia i aktów komisji serwitutowej wypośredkowano stosunek udziałów, a to dla Łopatyna 91.76%, dla Bebech 9.94%, dla Trytek 3.30%.

Czynności polowe rozpoczęto od lokalizacji całego obszaru oraz komisyjnego obchodu i ustalenia granic, poczem skutecznie wydzielono i pomiar drzewostanów, przyczem utworzono 11 oddziałów, a w ślad tego ułożono rejestr stanu posiadania, który wyłożono do ogólnego wglądu. Następnie oszacowano wartość gruntów i drzewostanów, dla których zestawiono szemat bonitacyjny i taryfę klasyfikacyjną na podstawie opinii znawców. Równocześnie ustalone zostały wysokości praw udziałowych poszczególnych gmin i sporządzono rejestr praw udziałowych, który w myśl § 76. k. u. dz. r. wyłożono do publicznego wglądu przez uprawnionych.

Przeciwko datom zawartym w rejestrze praw udziałowych i w szemacie bonitacyjnym nie podniesiono żadnych zażaleń.

Zgodnie z życzeniami reprezentacyj interesowanych stron przeprowadzono podział ekwiwalentu.

Granice udziałów zostały wytyczone palami i słupami granicznymi, a oprócz tego granicę pomiędzy ekwiwalentami Trytek i Bebech a Łopatynem ustalono usypanym wałem granicznym.

Dla największego z wydzielonych ekwiwalentów, przypadającego gminie Łopatyn sporządzony został szczegółowy plan gospodarstwa lasowego, zaś dla udziału obu przysiółków opracowano program cięć i zalesienia. Okresy rębności oznaczono w lesie słupkami i napisami. Tak sporządzony plan podziału został po sprawdzeniu go przez organ rewizyjny do publicznego wglądu wyłożony, a gdy w przepisany termin żadnym zarzutów nie wniesiono, objęły uczestniczące gminy wydzielone ekwiwalenta w prowizoryczne posiadanie.

Po sporządzeniu wszystkich operatów dla sprostowania księgi gruntowej i katastru został cały operat wraz ze sprawozdaniem generalnym przedłożony c. k. krajowej Komisji agrarnej do zatwierdzenia.

12. Dział szczegółowy Szczereż ad Maszkowice, powiat Nowy Sącz.

Obszar 48 ha, liczba uczestników 13.

Przedmiot podziału stanowi pastwisko porośnięte krzakami brzozy i olchy o obszarze 18 ha, które w księgach gruntowych zapisane jest na rzecz gminy Szczereż. Od niepamiętnych czasów jednak jest ono w faktycznym posiadaniu pewnej grupy uczestników pierwotnych poddanych i pozostaje dotychczas we wspólnym ich użytkowaniu.

Wskutek wdrożenia postępowania podziałowego w tej gminie przez c. k. krajową Komisję agrarną rozpoczęto czynności na miejscu od przeprowadzenia dochodzeń i zestawienia listy bezpośrednich uczestników. W czasie jej wyłożenia skontrolowaną została zgodność mapy katastralnej, którą też przyjęto jako podstawę czynności. Następnie przeprowadzono bonitację gruntów i oszacowanie drzewostanów na podstawie porozumienia.

Mylny zapis hipoteczny spowodował, że znaczna ilość nieuprawnionych wniosła zarzuty przeciwko prawdziwości wyłożonej listy uczestników — a gdy przy przeprowadzonym instruwaniu zarzutów obstawali przy swych żądaniach, musiano dalsze prace techniczne wstrzymać aż do czasu rozstrzygnięcia wniesionych zarzutów w drodze instancyj.

13. Dzielenie szczegółowe Obidza, powiat Nowy Sącz.

Obszar 46 ha, ilość uczestników 80.

Na mocy orzeczenia serwitutowego wydzielony został tytułem wykupna prawa poboru drzewa z lasów dworskich w Jazowsku na rzecz 79 szepcowych gospodarstw obszar lasu, obejmujący 12 kompleksów rozrzuconych o obszarze 45 ha 45 ar 74 m², tak, że na każdego uczestnika przypada w udziale 1 morg lasu w połowie wysokopiennego, w połowie młodnika. Dotychczasowe wspólne użytkowanie prowadziło do sporów, ażeby więc tych uniknąć, odniosła się większość uprawnionych do krajowej Komisji agrarnej o przeprowadzenie podziału szczegółowego.

Ponieważ uczestnicy są szczegółowo w orzeczeniu serwitutowem i w księdze gruntowej wymienieni, odstąpiono od wyłożenia listy uczestników na mocy zezwolenia krajowej Komisji agrarnej. Jako podstawę do pomiarów przyjęto mapę katastralną, a po sprawdzeniu zgodności tejże ze stanem faktycznym, na gruncie uwidoczniło się znalezione odchyłki, które zostaną uwzględnione przy ułożeniu rejestru praw udziałowych. Następnie zaprojektowano dojazdy do poszczególnych kompleksów gruntowych, używając do tego przeważnie łożyska potoków górskich.

Oszacowanie całości przeprowadzono na podstawie porozumienia, gdy jednak w toku czynności wyszło na jaw, że przy dotychczasowej wspólnej gospodarce niektórzy uczestnicy za wiele dla swego użytku drzewa pobierali z pokrzywdzeniem reszty, zarządziłem dokonania szczegółowego oszacowania drzewostanów przez znawcę lasowego.

Operat powyższy wraz z taryfą klasyfikacyjną został już wykończony i służyć będzie jako podstawa do projektu podziału, który opracowany zostanie z wiosną b. r.

14. Dzielenie ogólne Piaski, powiat Lwów.

Obszar 206, i 4 uczestniczące gminy.

Czynności prowadzone w latach 1908 i 1909 zostały przerwane z powodu wniesienia rekursu do c. k. Namiestnictwa przeciw orzeczeniu c. k. Starostwa lwowskiego, którym z powodu niebezpieczeństwa zamknięto kamieniołom dotąd eksploatowany.

Ponieważ przy bonitacji obszaru dzielenia oszacowano w mowie będący kamieniołom na 27.000 K, musiano wstrzymać dalsze prace podziałowe w tym obszarze czynności aż do merytorycznego załatwienia rekursu przez Ministerstwo. Merytoryczne załatwienie rekursu utrzymujące w mocy zamknięcie kamieniołomu nastąpiło w listopadzie 1911. Odniosłem się natychmiast do c. k. Starostwa we Lwowie o odgraniczenie zamkniętego obszaru, tak, że z wiosną b. r. będą prace techniczne napowrót w tym obszarze podjęte i wykończone.

Oprócz wymienionych czynności przeprowadzone zostały przez Oddział techniczny dochodzenia celem zestawienia listy uczestników w następujących zgłoszonych obszarach dzielenia powiatu nowosądeckiego: Moszczenica, Podrzeczce polskie, Podrzeczce niemieckie, Gołkowice polskie, Gołkowice niemieckie, Zarzeze, Naszacowice, Podegrodzie i Kadeza.

Pozatem działał Oddział techniczny pomocniczo przy będącej w toku czynności wydzielenia enklaw lasowych w dobrach gr. kat. Kapituły przemyskiej w Woli michowej.

W końcu zestawiony został na podstawie wykazów hipotecznych względnie arkuszy posiadłości spis uczestników komasacji w Laszkach gościńcowych powiat Mościska tudzież rozpoczęto pantografię mapy przeglądowej tego obszaru.

Pod koniec roku 1911 wpłynęło ogółem 15 prowokacji na przeprowadzenie komasacji i 88 prowokacji na podział wspólnych gruntów i regulację, odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania jak niemniej pastwisk gminnych.

Wyszczególnienie prowokacji zamieszczono w osobnym wykazie.

Akcyja wdrożona przez Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy mające na celu podniesienie chowu bydła przez melioracje, uregulowanie praw użytkowania i zarządu pastwisk gminnych została uwieńczona skutkiem, czego dowodem tak znaczna liczba prowokacji o meliorację i uregulowanie pastwisk gminnych z różnych powiatów Galicyi.

Celem najszybszego urzeczywistnienia wdrożonej akcyi, przeprowadziłem w roku ubiegłym dochodzenia informacyjne wskazane § 62. r. dz. r. na miejscu w następujących gminach:

1. Babule	powiat Mielec o obszarze	101 ha
2. Jaślany	" " " "	230 "
3. Przecław	" " " "	18 "
4. Reichsheim	" " " "	109 "
5. Borki nizińskie	" " " "	41 "
6. Brzyście	" " " "	65 "
7. Roźniaty	" " " "	38 "
8. Rzędzianowice	" " " "	47 "
9. Rzochów	" " " "	26 "
10. Tuszyma	" " " "	31 "
11. Hyki Dębiaki	" " " "	173 "
12. Mrowla	powiat Rzeszów	140 ^{morg.}
13. Pustków	" Ropczyce	60 ha
14. Cholerzyn	" Kraków	114 "
15. Dmytrów	" Kamionka	166 "
16. Parchacz	" Sokal	213 "
17. Stary Sambor	" " "	58 "

Dochodzenie informacyjne wraz z orzeczeniami rzeczoznawców gospodarczych i technicznych przedłożyłem c. k. krajowej Komisji agrarnej do wdrożenia postępowania regulacyjnego.

Z wiosną b. r. rozpoczęte zostaną roboty techniczne około projektów melioracyjnych w wyżej wymienionych obszarach, a przede wszystkim w powiecie mieleckim, które przedłożone zostaną Wydziałowi krajowemu do wyjednanania subwencji w myśl decyzji c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Przy dochodzeniu informacyjnym skonstatowano, że wszystkie wyżej wymienione pastwiska dotąd nigdy nie były uprawiane ani nawożone i od najdawniejszych czasów dziko zupełnie są utrzymywane przeto i produkcyja ich jest bardzo nędzna, niewystarczająca na wyżywienie utrzymywanego w gminie inwentarza żywego, gdy natomiast po odpowiedniem zmeliorowaniu, uprawie, znawożeniu i skutecznionym zasiewie mieszanych traw niektóre z tych pastwisk dadzą się zamienić na łąki, inne zaś na doskonałe pastwiska, które wystarczą na dostatnie wyżywienie daleko większej ilości bydła niż w obecnych warunkach.

Dokładny obraz wszystkich dokonanych czynności w 1911 r. dają przyległe wykazy i ilustrują mozolną pracę, jaką wykonał przydzielony mi personal techniczny.

Co do personalu technicznego.

W personalu technicznym Oddziału agrarnego zaszły w roku 1911 następujące zmiany:

Adjunkci agrarni Mieczysław Franta i Adam Szczeklik posunięci zostali do rangi IX. urzędników Wydziału krajowego. Asystenci Józef Nowak, Oskar Scherer i Karol Paschek przeszli do rangi X. zaś pomocnicy techniczni Franciszek Augustynek, Franciszek Alszer i Władysław Danek mianowani zostali praktykantami technicznymi w XI. klasie rangi.

Dyetaryusz Stefan Arway, absolwent kursu geometrów, mianowany pomocnikiem technicznym.

Nowo przyjęci zostali jako dyetaryusze Władysław Gutkowski absolwent kursu geometrów i Karol Gutkowski słuchacz praw.

Ustąpili w ciągu roku asystenci Władysław Zienkiewicz i Edward Szayer, tudzież dyetaryusz August Deisenberg.

Ogółem składał się personal techniczny w r. 1911 z 1 inspektora agrarnego, z 2 adjunktów agrarnych, 4 asystentów agrarnych, 6 praktykantów technicznych, 3 pomocników technicznych, 5 dyetaryuszy. Ponadto zajętych było stale w godzinach popołudniowych dwóch pomocników kancelaryjnych.

Z uwagi że w zakres projektu wspólnych urzędzeń wchodzi roboty techniczne melioracyjne, a nadto z powodu wniesionych prowokacyi o regulacyę pastwisk gminnych przyjdą do wykonania specjalne projekta melioracyjne, przyjął Wydział krajowy do wyszkolenia w krajowem biurze melioracyjnem dwóch asystentów Karola Paschka i Oskara Scherera, pierwszego na czas od 1. lipca do końca grudnia 1911, zaś drugiego od 1. stycznia do 1. lipca 1911.

Do protokołu Komisarza agrarnego wpłynęło w roku 1911 ogółem 637 exhibitów.

Do tego sprawozdania dołącza się oprócz wykazów I. II. III. i IV. wykaz przesiewziętych przez Komisarza agrarnego podróży urzędowych w roku 1911 i sprawozdanie inspektora agrarnego, stałego bonitera i rzeczoznawcy lasowego.

C. k. Starosta, jako miejscowy Komisarz agrarny.

Caspary w. r.

